

Luominen: Alku kaiken perustana, osa 2

”Taivaat julistavat Jumalan kunniaa, taivaankansi kertoo hänen teoistaan.” (Ps. 19:2.)

Avaintekstit:

Job 26:7–10;
1. Moos. 1–2;
1. Moos. 5;
1. Moos. 11;
1. Aik. 1:18–27;
Matt. 19:4, 5;
Joh. 1:1–3.

Raaamattu innoitti monet suuret ajattelijat tutkimaan Jumalan luomaa maailmaa: tämän seurauksena syntyi moderni tiede. Johannes Kepler, Isaac Newton, John Ray, Robert Boyle ja monet varhaiset suuret tiedemiehet uskoivat, että heidän työnsä toi enenevässä määrin esiin Jumalan luomistyötä.

Ranskan vallankumouksen jälkeen 1800-luvun tiede alkoi siirtyä pois teistisestä maailmankatsomuksesta naturalistiseen ja materialistiseen ajatteluun, jossa ei usein ollut lainkaan tilaa yliluonnolliselle. Charles Darwinin teos *On the Origin of Species* (1859, suom. *Lajien synty*) popularisoi tällaista filosofista ajattelua. Tuosta lähtien tiede on erkaantunut entistä enemmän raamatulliselta perustaltaan, mikä on johtanut radikaaliin luomiskertomuksen uudelleen tulkinnaan.

Opettaako Raamattu vanhentunutta, epätieteellistä oppia maailmankaikkeuden rakenteesta? Oliko Raamatun luomiskertomus vain lainattu ympäröiviltä pakanakansoilta? Oliko Raamattu kulttuurillisesti aikaan ja paikkaan sidottu teos, vai herättääkö sen innoitettu luonne näkemään alkuperämme jumalallisessa kehityksessä, joka on täydellisen ehyt?

Tässä joitakin niistä kysymyksistä, joihin pureudumme tällä viikolla.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 30.5.2020

LITTEÄ MAA?

Yleisesti uskotaan, että muinaisen maailman ihmiset ajattelivat maailman olevan litteä. Monista eri syistä useimmat kuitenkin ymmärsivät sen olevan pyöreä. Jopa tänä päivänä jotkut väittävät, että Raamattu opettaa maailman olevan litteä.

Lue Ilm. 7:1 ja 20:7, 8. Mikä on jakeiden asiayhteys? Opettavatko ne, että maailma on litteä?

Johannes, jakeiden kirjoittaja, antaa lopunajan profetian, jossa kuvaillaan neljän taivaan enkelin seisovan maan neljällä kulmalla pidättelemässä neljää tuulta (Ilm. 7:1). Hän toistaa sanan "neljä" kolme kertaa sitoen enkelit kompassin neljään ilmansuuntaan.

Hän käyttää siis kuvainnollista kieltä, samoin kuin mekin, kun sanomme esimerkiksi, että "aurinko laskee" tai "tuuli nousee idästä". Jos tulkitsisimme kirjaimellisesti nämä profeettalliset jakeet, joiden asiayhteys osoittaa, että niissä puhutaan kuvainnollisesti pohjoisesta, etelästä, idästä ja lännestä, on kuin ottaisimme ne pois asiayhteydestään ja väittäisimme niiden opettavan jotakin sellaista, mitä ne eivät opeta. Silloinkin, kun Jeesus sanoi: "Juuri sydämeistä lähtevät pahat ajatukset, murhat, aviorikokset, siveettömyys, varkaudet, väärät todistukset ja herjaukset" (Matt. 15:19), hän ei puhunut ihmisen fysiologiasta tai kirjaimellisesta sydäimestä. Hän käytti kuvainnollista kieltä välittääkseen tietyn moraalisen opetuksen.

Lue Job 26:7-10 ja Jes. 40:21, 22. Mitä tekstit opettavat siitä, millainen maailma on?

Job 26:7 kuvaa maailman tyhjään avaruuteen ripustettuna: "Tyhjyyden päälle hän on levittänyt taivaan, olemattoman varaan hän on ripustanut maan." Maa on "piiri" (Job 26:10, VKR). "Korkealla hän on, maan piirin yllä, maan asukkaat ovat hänelle kuin heinäsiirkkoja. Hän leväytti auki taivaan kuin kankaan - -." (Jes. 40:22.)

Kuvittele itsesi jonkun tuhansia vuosia sitten eläneen ihmisen asemaan. Mikä todistaisi sinulle, että maailma liikkuu? Vai olisiko todistusaineisto maan paikallaan pysymisestä vahvempaa? Mitä todisteita löytäisit maan litteyden tai pyöreyyden puolesta?

LUOMINEN MUINAI- SESSA KIRJALLI- SUUDESSA

Arkeologit ovat löytäneet muinaisesta Egyptistä ja Lähi-idästä tekstejä, joissa esiintyy kertomuksia luomisesta ja tulvasta.

Lue 1. Moos. 1-2:4 ja sitten otteita babylonialaisesta *Atrahasis*-eepoksesta: "Kun jumalat ihmisen sijaan tekivät työt, kantoivat kuormat, jumalten työtaakka oli liian suuri, työ liian raskasta ja vaiva liian suurta - - 'Luokoon Kohtu-jumalatar jälkeläisiä ja kantakoon ihminen jumalten taakan!' - - he surmasivat kokouksessaan Geshtu-en, jumalan, jolla oli viisautta. Nintu sekoitti savea tämän lihaan ja vereen." - Stephanie Dalley, *Myths from Mesopotamia: Creation, the Flood, Gilgamesh, and Others* (New York: Oxford University Press, 1989), s. 9, 14, 15. Mitä eroja huomaat?

Vaikka kertomuksista löytyy yhtäläisyyksiä (ihmiset tehtiin savesta), eroavuudet ovat sitäkin selvempiä.

1) *Atrahasis*-tarussa ihminen työskentelee jumalien puolesta, jotta nämä voivat levätä. Raamatun kertomuksessa Jumala luo maan ja kaiken mitä siinä on. Sitten Jumala lepää ihmisparin kanssa. Ihmiset asetetaan puutarhaan, ja he saavat seurustella Jumalan kanssa ja huolehtia luomakunnasta.

2) *Atrahasis*-tarussa vähäisempi jumala surmataa ja hänen verensä sekoitetaan saveen, josta muovataan seitsemän miestä ja naista. Raamatussa Jumala muotoilee ensin Aadam, johon hän puhaltaa elämän hengen. Nainen tehdään myöhemmin miehen avuksi. Jumala ei luonut ihmisiä surmatun jumalan verestä.

3) Raamatun luomiskertomuksessa ei ole ristiriitaa eikä väkivaltaa, kuten *Atrahasis*-tarussa.

Raamatun kertomus on ylevä kuvatessaan kaikkivoivan Jumalan, joka tarjoaa ihmiskunnalle arvokkaan tarkoituksen täydellisessä maailmassa. Tämä radikaali ero on saanut tutkijat vetämään sen johtopäätöksen, että näissä on kyse täysin eri kertomuksista.

Jotkut väittävät, että sukupolvelta toiselle kulkenheet luomis- ja tulvatarinat ovat ajan saatossa vääristyneet. Mooses Pyhän Hengen innoittamana paljasti, mitä todellisuudessa tapahtui. Miksi tämä selittää paremmin ne harvat yhtäläisyydet kuin se, että Mooses olisi lainannut kertomuksensa pakanoiden tarinoista?

**LUOMISUSKO
VASTAAN
PAKANUUS**

Raamatun alkukertomukset on kirjoitettu tavalla, joka kumoaa pakanalliset myytit ja etäännyttää Luoja-Jumalan niistä.

Lue 1. Moos. 1:14-19. Miten neljäntenä päivänä ilmaantuvia taivaankappaleita kuvataan ja mikä on niiden tehtävä?

Käsitteitä "aurinko" ja "kuu" vältettiin, sillä niiden nimet heprean kielellä olivat muinaisessa Lähi-idässä ja Egyptissä paltovtujen auringon ja kuun jumalten nimiä tai lähellä niitä. Käsitteet "suurempi valo" ja "pienempi valo" osoittivat, että ne luotiin tiettyjä tarkoituksia varten: "olkoot ne merkkeinä osoittamassa määräraajoja, hetkiä ja vuosia" ja "antakoot valoa maan päälle" (1. Moos. 1:14, 15.) Teksti osoittaa selvästi, että aurinko ja kuu eivät olleet jumalia, vaan luotuja taivaankappaleita, joilla oli tietty luonnollinen tarkoituksensa, aivan kuten me tänäkin päivänä ymmärrämme.

Lue 1. Moos. 2:7, 18-24. Miten Jumala hyvin intiimisti toteuttaa Aadamın ja Eevan luomisen?

Muinaiset Lähi-idän myytit kuvaavat ihmisen luomisen jonkinlaisena jälkikäteen tehtynä lisäyksenä, jolla pyrittiin helpottamaan jumalten raskasta työtä. Raamattu haastaa tämän myyttisen käsityksen kertomalla, että ihmisen oli määrä hallita maailmaa Jumalan sijaishallitsijana. Mikään ihmisen luomisessa ei ollut jälkiviisautta. Teksti kuvaa ihmisen luomisen luomiskertomuksen huippuhetkenä osoittaen näin entistä vahvemmin, kuinka erilaisia pakanalliset kertomukset ovat Raamatun kertomukseen verrattuina.

Raamatun alkukertomukset ovat siis selvennyksiä muinaisen maailman myytteihin. Mooses käytti tiettyjä termejä ja ajatuksia, jotka olivat täysin yhteensovittamattomia pakanallisten käsitysten kanssa. Hän toi eron esiin ilmaisemalla raamatullisen näkemyksen todellisuudesta ja Jumalan osasta ja tarkoitusperistä luomisessa.

Tuhansia vuosia sitten Raamatun luomiskertomus oli ristiriidassa vallitsevan kulttuurin kanssa. Tänäkin päivänä se on ristiriidassa vallitsevan kulttuurin kanssa. Miksi tämän ei pitäisi hämmästyttää meitä?

LUOMINEN JA AIKA

Lue 1. Moos. 5 ja 11. Miten Raamattu jäljittää ihmiskunnan historian Aadamista Nooan ja Nooasta Abrahamiin?

Eräs asia tekee näistä sukuluetteloista ainutlaatuisia Raamatussa: niissä on mukana ajan elementti. Siksi jotkut tutkijat kutsuvatkin niitä oikeutetusti kronologisiksi sukuluetteloiksi. Annetut tiedot jälkeläisistä lomittuvat yhteen annettujen aikavälien kanssa: "Kun *henkilö yksi* oli elänyt X vuotta, hänelle syntyi *henkilö kaksi*. *Henkilö yksi* eli *henkilön kaksi* syntymän jälkeen Y vuotta ja hänelle syntyi lisää poikia ja tyttäriä." 1. Moos. 5. luvussa lisätään vielä kaavamaisesti aina ilmaus: "*Henkilö yksi* eli kaikkiaan Z vuotta." Tämä lomittuva järjestelmä on estänyt sen, että listasta olisi poistettu sukupolvia tai lisätty niitä. 1. Mooseksen kirjan luvut 5 ja 11 tarjoavat perättäisten sukupolvien linjan, ja 1. Aik. 1:18–27 vahvistaa, ettei yhtään sukupolvea puutu tai ole lisätty linjaan. Näin Raamattu tulkitsee itse itseään.

Lähes 2 000 vuoden ajan juutalaiset ja kristityt raamattunselittäjät ovat tulkinneet nämä tekstit historiankuvauksina, jotka tarjoavat täsmällisen tavan määrittellä tulvan ajankohta ja maailman ikä seitsenpäiväisestä luomisesta lähtien.

Viime vuosikymmeninä jotkut ovat yrittäneet selittää uudelleen 1. Mooseksen kirjan lukuja 5 ja 11 niin, että ne sopisivat paremmin pidempiin aikajaksoihin, jollaisiin joidenkin arkeologisten ja historiallisten löytöjen on (erehtyvien ihmisten toimesta) tulkittu viittaavan. Tämä nostattaa vakavia kysymyksiä Raamatun luotettavuudesta.

Jos haluamme ymmärtää Jumalan aikakäsitettä ja ajankulua, meidän on ymmärrettävä, että nämä kaksi lukua ovat "molemmat sekä historiallisia että teologisia, yhdistäen Aadamin muuhun ihmiskuntaan, ja Jumalan ihmisiin ajassa ja paikassa. 1. Moos. 5 ja 11:10–26 tarjoavat aikakehyksen ja sukupolvien ketjun, joka yhdistää Jumalan kansan siihen mieheen, jonka Jumala loi kuusipäiväisen planeettamme luomisen huippuna." – Gerhard F. Hasel, "The meaning of the Chronogenealogies of Genesis 5 and 11", *Origins* 7/2 [1980], s. 69.

Mitä sellaista Paavali sanoo 1. Tim. 1:4 ja Tit. 3:9, josta meidän tulee ottaa vaarin tällaisista teksteistä puhuessamme?

LUOMINEN RAAMA- TUSSA

Lue seuraavat raamatunpaikat. Miten kukin kirjoittaja viittaa raamatunkohtaan 1. Moos. 1-11?

Matt. 19:4, 5 _____

Mark. 10:6-9 _____

Luuk. 11:50, 51 _____

Joh. 1:1-3 _____

Ap. t. 14:15 _____

Room. 1:20 _____

2. Kor. 4:6 _____

Ef. 3:9 _____

1. Tim. 2:12-15 _____

Jaak. 3:9 _____

1. Piet. 3:20 _____

Juud. 11, 14 _____

Ilm. 2:7; 3:14; 22:2, 3 _____

Jeesus ja *kaikki* Uuden testamentin kirjoittajat viittaavat Raamatun alkulukuihin (1. Moos. 1-11) luotettavana historiankirjoituksena. Jeesus viittaa Mooseksen kirjoituksiin ja miehen ja naisen luomiseen (Matt. 19:4). Paavali käyttää toistuvasti luomiskertomusta teologisten näkökohtiensa tukena. Hän julistaa Ateenan oppineille: "Jumala, joka on luonut maailman ja kaiken, mitä siinä on, hän, joka on taivaan ja maan Herra, ei asu ihmiskäsin tehdyissä temppeleissä." (Ap. t. 17:24.) Näin Uuden testamentin kirjoittajat rakentavat 1. Mooseksen kirjassa annetun perustan päälle osoittaen nykylukijoille alkukertomusten merkityksen.

Lue Room. 5, jossa Paavali moneen kertaan yhdistää Aadamin suoraan Jeesukseen (Room. 5:12, 14-19). Hän pitää itsestään selvänä, että Adam on historiallisena henkilönä ollut olemassa. Tällaista oletusta ei voi tehdä, jos evoluutiomalli syrjäyttää alkutekstien alkuperäämme koskevan kirjaimellisen tulkinnan.

Jos Jeesus piti luomiskertomusta luotettavana historiana, miksi olisi typerää, jos emme tekisi samoin vain siksi, että ihmiset väittävät muuta?

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Gerald A. Klingbeilin toimittama kirja *The Genesis Creation Account and Its Reverberations in the Old Testament* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2015).

”Raamattu on kattavin ja valaisevin historian katsaus, jota ihmisillä on. Se on saatu tuoreena ikuisen totuuden lähteestä, ja jumalallinen käsi on säilyttänyt sen puhtauden aikojen saatossa. – Vain sieltä löydämme ihmissuvun historian, jota inhimilliset ennakkoluulot tai ylpeys eivät ole tahranneet.” (5T 25.)

”Minulle on näytetty, että geologia yksinään, ilman Raamatun historiaa tukena, ei voi todistaa mitään. Maasta löytyneet muinaisjäännökset osoittavat kyllä, että asiat olivat ennen monella tavalla erilaisia kuin nykyään, mutta niiden ikä tai se kuinka pitkään ne ovat olleet maassa, voidaan ymmärtää vain tuntemalla Raamatun historia. On kenties harmintonta arvailla sellaisiakin historian asioita, joita Raamattu ei paljasta, jos oletuksemme eivät ole ristiriidassa pyhästä kirjasta löytyvien tosiasioiden kanssa, mutta jos ihmiset unohtavat Jumalan sanan ja siellä ilmaistun luomisen historian ja pyrkivät selittämään Jumalan luomistyöt luonnonlakien tulokseksi, he joutuvat rajattoman epävarmuuden valtamerelle. Sen, kuinka Jumala tarkkaan ottaen teki luomakunnan kuudessa kirjaimellisessa päivässä, hän on jättänyt ilmoittamatta kuolevaisille. Hänen luomistyönsä on yhtä käsittämätön asia kuin hänen olemassaolonsakin.” (3SG 93.)

Keskustelunaiheita:

1. Tieteelliset selitykset monista nykypäivänkin todellisuutta koskevista asioista, joita voidaan käsitellä, kuunnella, katsella, testata ja uudelleen testata, ovat ristiriitaisia ja kiistanalaisia. Miksi sitten monet kyselemättä hyväksyvät jokaisen tieteellisen väitteen, joka esitetään oletetusti miljoonia tai miljardeja vuosia sitten tapahtuneista asioista?

2. Moderni tiede toimii sen pintapuolisesti järkeenkäyvän oletuksen pohjalta, että luonnollisia tapahtumia ei voida selittää yliluonnollisilla syillä. Emme voi esimerkiksi selittää nälänhätää sillä, että noita langetti kirouksen maan päälle. Mitkä ovat tällaisen lähestymistavan rajoitteet, kun katsomme Raamatun luomiskertomusta? Sen mukaan luominen oli yliluonnollinen tapahtuma. Jos yliluonnollinen kuitenkin automaattisesti suljetaan pois luomisen selityksenä, miksi kaikki muutkin annetut selitykset ovat pakostakin vääriä?